

Det kongelige Kulturdepartementet

HØRINGSUTTALELSE «STATEN OG DEN NORSKE KIRKE – ET TYDELIG SKILLE»

Konsmo menighetsråd vil med dette brev avgi uttales til Kulturdepartementet høringsnotat «Staten og Den norske kirke- et tydelig skille» 2. september 2014.

Konsmo menighetsråd er positive til forslagene i høringsnotatet og vil presisere følgende:

1. Det er en grunnleggende forutsetning i reformen at soknet fortsatt skal være selvstendig når det etableres et nytt rettssubjekt for Den norske kirke. Soknet vil fortsatt være arbeidsgiver for sine tilsatte og ha sin selvstendige økonomi.

Kommentar: Det er viktig at soknet videreføres som grunnleggende og selvstendig enhet i Den norske kirke. At Den norske kirke blir eget rettssubjekt, må ikke innebære at Kirkemøtet blir overordnet soknet i andre saker enn det som framgår av gjeldende lovverk.

2. Departementet foreslår at statens finansiering av de virksomhetene som overføres, skjer gjennom rammetilskudd som Kirkemøtet disponerer. Statens finansieringsoppgave overfor kirken vil dermed være den samme som før. Det foreslås at statens finansieringsansvar lovfestes. Også kommunenes finansieringsansvar overfor kirken foreslås ført videre. Den økonomiske ansvarsdelingen mellom staten og kommunene på kirkens område vil da være som i dag.

Kommentar: Ordningen med kommunale tilskudd til lokalkirken opprettholdes. Dette støtter vi. Videre tolker vi departementets forslag slik at vi får videreført ordningen med tilskudd til trosopplæring, katekestillinger og diakoni. Det er viktig disse at tilskuddene justeres ihht. pris- og lønnsvekst, hvis ikke blir det en reell nedgang. Mesteparten av tilskuddene brukes til lønn i soknene, og da er det svært uheldig hvis tilskuddene ikke holder tritt med lønnsveksten.

3. Departementet foreslår i punkt 5.2.1 å lovfeste soknets rett til å bli betjent av prest, og tilsvarende om proster og biskoper: *Hvert sokn skal være betjent av prest, hvert prosti av prost og hvert bispedømme av biskop.* Menighetsrådet støtter dette lovforslaget.

Kommentar:

- a. Ved å lovfeste soknets rett til prest, bekrefter vi den grunnleggende strukturen i kirka vår. Dette vil bidra til at vi fortsatt kan ha en landsdekkende folkekirke. I følge Presteforeningen vil en slik bestemmelse i kirkeloven også bekrefte kommunens plikt til å finansiere den lokale kirke.
  - b. Departementets egen begrunnelse for forslaget er slik: En slik bestemmelse vil bekrefte kirkelige organers ansvar for at det holdes gudstjenester i soknet og at medlemmene i sognet har tilgang til kirkelige handlinger, sjelesorg og trosopplæring. Dette er den faktiske situasjonen i dag og innebærer ingen realitetsendring.
4. Departementet foreslår i punkt 5.2.2 å lovfeste at all prestetjeneste skal organiseres slik at prestene kan utve sin tjeneste i samsvar med ordinasjonens forutsetninger og forpliktelser. Menighetsrådet støtter dette lovforslaget.

Kommentar: Departementets egen begrunnelse:

- a. Kirkeloven har pr. i dag få bestemmelser som retter seg særskilt mot prestenes tjeneste. Når disse ikke lenger skal være tilsatt i staten, endres grunnlaget for tidligere regulering av tjenesten. Derfor må det vurderes om det skal gis særskilte lovbestemmelser om prestedtjenesten som det til nå ikke har vært nødvendig å regulere.
  - b. Presteordinasjon kan forstås som en overdragelse av fullmakt og ansvar for sakramentsforvaltningen og forkynnelsen. Ordinasjonen forutsetter derfor en viss frihet fra inngripen fra andre for at presten skal kunne ivareta ordinasjonsforpliktelsene.
  - c. Prestenes oppgaver ved katastrofer og ulykker og deres bistand til politiet ved varsling av dødsfall kan også tilsi at det er i det norske samfunnets interesse at prestene ivaretar sine oppgaver på et tilnærmet uavhengig grunnlag.
  - d. Det finnes tilsvarende hensyn knyttet til andre profesjoner som det er naturlig å sammenlikne med, bl.a. helsepersonell, forskere og dommere:
    - I. Helseforetaksloven sikrer helsearbeidernes faglige uavhengighet
    - II. Universitetsloven sikrer de vitenskapelig ansattes faglige frihet og ansvar
    - III. Domstoloven sikrer dommernes upartiskhet.
5. Departementet ønsker å sikre en uavhengig bispetjeneste og unngå at det fastsettes ordninger som innebærer at Kirkerådet kommer i et overordningsforhold til biskopene. Departementet forslår at biskopen bestemmes i loven som et organ som Kirkemøtet få fullmakt til å opptre på vegne av Den norske kirke. Menighetsrådet støtter dette forslaget.

Kommentar: Uavhengig av hvem som senere får arbeidsgiveransvaret for prestene, er det fornuftig at det bare er Kirkemøtet som kan pålegge biskopen oppgaver eller legge myndighet til dem. Kirkemøtet er kirkens øverste myndighet – og her har alle biskopene sin plass. På denne måten kan kirken opprettholde et godt samvirke mellom biskopene og alle de andre delegatene på Kirkemøtet.

Vedlagt følger vedtak fra Konsmo menighetsråd sak 18/14 -21.10.14 og tilleggsforslaget.

Med vennlig hilsen

Ingunn Birkeland

For Liv Birkeland
Leder Konsmo menighetsråd

DEN NORSKE KIRKE

Konsmo menighetsråd

Sak nr: 18/14	Møtedato: 21.10	Arkiv:	Saksbehandler: IB
------------------	--------------------	--------	----------------------

Saksframstilling- Staten og Den norske kirke – et tydelig skille

Høringsnotatet «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille» er nå sendt ut på høring. Forslagene som tas opp i høringsnotatet, representerer en viktig endring i forholdet mellom staten og Den norske kirke. Hovedspørsmålene knytter seg til etablering av Den norske kirke som eget rettssubjekt og overføring av arbeidsgiveransvaret for prester og ansatte ved bispedømmerådene og Kirkerådets administrasjon til Den norske kirke.

Departementet har utarbeidet et eget hefte med oversikt over viktige spørsmål som tas opp i høringsnotatet. Det gir et kortfattet sammendrag av problemstillingene. Vedlagt ligger pdf-fil av både høringsnotatet og sammendraget. De kan og lastes ned fra følgende adresse:
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/hoeringer/hoeringsdok/2014/Horing---staten-og-Den-norske-kirke--et-tydelig-skille/Horingsnotat.html?id=766524>

Høringsfrist er 1. november 2014.

Oversikt

I 2008 kom det såkalte «kirkeforliket» på Stortinget. Dette la grunnlag for grunnlovsendringene som ble vedtatt i mai 2012 og som innebærer følgende:

- Biskoper og proster tilsettes av kirkelig valgte organer, ikke av Kongen
- Kirkelig statsråd er falt bort og det er ikke lenger noe krav om at statsråden som har ansvar for kirkesaker må vær medlem av Den norske kirke
- Staten har etter disse endringene ikke lenger en offentlig religion, men landet har en folkekirke som etter Grunnloven § 16 skal understøttes av staten
- Staten skal understøtte alle tros- og livssynssamfunn på «lik linje»

Med grunnlovsendringene i 2012 ble det åpnet for en videre selvstendigjøring av den norske kirke. I april 2013 gjorde Kirkemøtet følgende vedtak:

Kirkemøtet ber regjering og Storting om at det så raskt som mulig etableres et nasjonalt rettssubjekt for Den norske kirke

Kirkemøtet ber regjering og Storting om at virksomhets- og arbeidsgiveransvaret for prestatjenesten overdras til dette rettssubjektet. De nasjonale og regionale kirkelige organer overføres slik at disse ikke lenger er statlige forvaltningsorgan.

Regjeringen har i sin politiske plattform (Sundvoldenerklæringen) uttalt:

Både samfunnet, kirken og staten er best tjent med et tydelig skille mellom kirke og stat. Regjeringen legger vekt på at Den norske kirke er av stor betydning for mange nordmenn, og vil føre en politikk som sørger for at kirken opprettholder statusen som en folkekirke for alle.

Ved grunnlovsendringene i 2012, Kirkemøtets vedtak i 2013 og Sundvoldenerklæringen foreligger det nå et rettslig, kirkelig og politisk grunnlag for å foreslå et tydelig skille mellom staten og Den norske kirke.

DEN NORSKE KIRKE

Konsmo menighetsråd

Etter høringen tar departementet sikte på å legge forslag til lovendringer i Kirkeloven fram for Kirkemøtet i april 2015. Deretter fremmes en lovproposisjon for Stortinget som tidligst behandles våren 2016, og ny lovgivning iverksettes i 2017.

I tråd med Kirkemøtets vedtak i 2013 arbeider Kirkerådet ut fra et mål om at dannelsen av et nytt rettssubjekt for kirken skal følges opp av en reformfase to. I denne fasen skal kirkens forvaltningsnivåer og -oppgaver, kirkens organer og deres innbyrdes myndighets- og ansvarsfordeling gjennomgås og fastlegges i en kirkeordning som Kirkemøtet gjør vedtak om. En rekke bestemmelser i kirkeloven skal da kunne oppheves og statens lovregulering reduseres til en kortfattet rammelovgivning for kirken. Tidsperspektivet for denne reformfasen er iverksettelse i 2020.

Hovedspørsmålene

Hovedsaken i departementets høringsforslag er at Den norske kirke gjennom lov får en rettslig selvstendig handleevne, slik de enkelte soknene har i dag. Ved forslaget dannes det et nytt rettssubjekt for Den norske kirke. Arbeidsgiveransvaret for prestene, prostene, biskopene og de tilsatte ved bispedømmerådene og Kirkerådets administrasjoner foreslås på dette grunnlaget overført fra staten til kirken.

Et hovedsynspunkt er at soknenes selvstendighet bør føres videre. Hvert av de 1 280 soknene vil dermed fortsatt være den grunnleggende enheten i Den norske kirke og ha en selvstendig rettslig stilling. Soknet vil fortsatt være arbeidsgiver for sine tilsatte og ha sin selvstendige økonomi. Også kommunenes finansieringsansvar for kirkens lokale virksomhet foreslås ført videre.

De kirkelige organene foreslås fortsatt regulert i lov. Etter forslaget bekreftes Kirkemøtet som Den norske kirkes øverste organ. Kirkemøtet skal kunne opptre på det nye rettssubjektets vegne i alle saker der det ikke er fastsatt i eller i medhold av lov at myndigheten er lagt til et annet organ. Dette betyr at Kirkemøtet og andre nasjonale og regionale kirkelige organer bare skal kunne gripe inn i soknets selvstendige myndighet når dette er hjemlet i lov.

Den foreslåtte reformen innebærer en virksomhetsoverdragelse fra staten til det nye rettssubjektet for Den norske kirke. Statens finansiering av de virksomhetene som overdras, foreslås opprettholdt gjennom rammetilskudd som Kirkemøtet disponerer. Statens finansieringsoppgave overfor kirken vil dermed være den samme som før, og den økonomiske ansvarsdelingen mellom staten og kommunene på kirkens område føres videre.

Forslag til høringsuttalelse:

Kirkevegene i prostiet har vært samlet for å gå igjennom hovedpunktene i høringen. Konklusjonen er at vi er positive til forslagene. Vi har først og fremst sett på hva som er viktig ut fra soknets, altså menighetsrådets, ståsted. Ut fra dette foreslår kirkevergen at menighetsrådet avgir følgende høringsuttalelse:

Konsmo menighetsråd er positiv til forslagene i høringsnotatet og vil presisere følgende:

DEN NORSKE KIRKE

Konsmo menighetsråd

1. Det er en grunnleggende forutsetning i reformen at soknet fortsatt skal være selvstendig når det etableres et nytt rettssubjekt for Den norske kirke. Soknet vil fortsatt være arbeidsgiver for sine tilsatte og ha sin selvstendige økonomi.

Kommentar: Det er viktig at soknet videreføres som grunnleggende og selvstendig enhet i Den norske kirke. At Den norske kirke blir eget rettssubjekt, må ikke innebære at Kirkemøtet blir overordnet soknet i andre saker enn det som framgår av gjeldende lovverk.

2. Departementet foreslår at statens finansiering av de virksomhetene som overføres, skjer gjennom rammetilskudd som Kirkemøtet disponerer. Statens finansieringsoppgave overfor kirken vil dermed være den samme som før. Det foreslås at statens finansieringsansvar lovfestes. Også kommunenes finansieringsansvar overfor kirken foreslås ført videre. Den økonomiske ansvarsdelingen mellom staten og kommunene på kirkens område vil da være som i dag.

Kommentar: Ordningen med kommunale tilskudd til lokalkirken opprettholdes. Dette støtter vi. Videre tolker vi departementets forslag slik at vi får videreført ordningen med tilskudd til trosopplæring, katekestillinger og diakoni. Det er viktig disse at tilskuddene justeres ihht. pris- og lønnsvekst, hvis ikke blir det en reell nedgang. Mesteparten av tilskuddene brukes til lønn i soknene, og da er det svært uheldig hvis tilskuddene ikke holder tritt med lønnsveksten.

Forslag til vedtak

Forslag til høringsuttalelse godkjennes.

Behandling i menighetsrådet 21.10.14:

Prostiprest Helene L. Kristensen la fram tilleggsforslag som gjelder «spørsmålet om særskilt lovregulering av prestenes og biskopens tjeneste». Det ble også kommentert ulike økonomiske spørsmål som det ikke er tatt høyde for i denne omgang.

Vedtak i menighetsrådet sak 18/14 -21.10.14

Forslag til høringsuttalelse godkjennes. Enstemmig vedtatt. Prostiprestens tilleggsforslag godkjennes. Enstemmig vedtatt.

Innspill til sak M048/14: Høring om Staten og Den norske kirke

Etter min mening har kirkevergene et meget godt forslag til vedtak - som jeg stiller meg fullt og helt bak. Det er viktig at menighetsrådet kommenterer disse sentrale økonomiske og juridiske spørsmålene i høringen.

I tillegg finner jeg det naturlig at menighetsrådet også kommenterer kapittel 5 i høringen – som gjelder ”spørsmålet om særskilt lovregulering av prestenes og biskopens tjeneste. Disse spørsmålene angår ikke først og fremst den enkelte prest, men har relevans for soknet. Nedenfor er mine forslag til vedtak – med begrunnelse.

5.2.1: Soknets rett til å bli betjent av prest

Forslag til vedtak:

Departementet foreslår i punkt 5.2.1 å lovfeste soknets rett til å bli betjent av prest, og tilsvarende om proster og biskoper: *Hvert sokn skal være betjent av prest, hvert prosti av prost og hvert bispedømme av biskop.*

Menighetsrådet støtter dette lovforslaget.

Begrunnelse:

- Jeg finner det svært positivt at departementet ønsker å lovfeste soknets rett til prest. Ved å lovfeste soknets rett til prest, bekrefter vi den grunnleggende strukturen i kirka vår. Dette vil bidra til at vi fortsatt kan ha en landsdekkende folkekirke. I følge Presteforeningen vil en slik bestemmelse i kirkeloven også bekrefte kommunens plikt til å finansiere den lokale kirke.
- Departementets egen begrunnelse for forslaget er slik: En slik bestemmelse vil bekrefte kirkelige organers ansvar for at det holdes gudstjenester i soknet og at medlemmene i sognet har tilgang til kirkelige handlinger, sjelesorg og trosopplæring. Dette er den faktiske situasjonen i dag og innebærer ingen realitetsendring

5.2.2 Prestetjenestens uavhengighet

Forslag til vedtak i MR:

Departementet foreslår i punkt 5.2.2 å lovfeste at all prestetjeneste skal organiseres slik at prestene kan utve sin tjeneste i samsvar med ordinasjonens forutsetninger og forpliktelser.

Menighetsrådet støtter dette lovforslaget.

Begrunnelse:

Departementets egen begrunnelse:

- Kirkeloven har pr. i dag få bestemmelser som retter seg særskilt mot prestenes tjeneste. Når disse ikke lenger skal være tilsatt i staten, endres grunnlaget for tidligere regulering av tjenesten. Derfor må det vurderes om det skal gis særskilte lovbestemmelser om prestetjenesten som det til nå ikke har vært nødvendig å regulere.
- Presteordinasjon kan forstås som en overdragelse av fullmakt og ansvar for sakramentsforvaltningen og forkynnelsen. Ordinasjonen forutsetter derfor en viss frihet fra inngripen fra andre for at presten skal kunne ivareta ordinasjonsforpliktelsene.

- Prestenes oppgaver ved katastrofer og ulykker og deres bistand til politiet ved varsling av dødsfall kan også tilsi at det er i det norske samfunnets interesse at prestene ivaretar sine oppgaver på et tilnærmet uavhengig grunnlag.
- Det finnes tilsvarende hensyn knyttet til andre profesjoner som det er naturlig å sammenlikne med, bl.a. helsepersonell, forskere og dommere:
  - Helseforetaksloven sikrer helsearbeidernes faglige uavhengighet
  - Universitetsloven sikrer de vitenskapelig ansattes faglige frihet og ansvar
  - Domstolloven sikrer dommernes upartiskhet.

5.3.2: Biskopen som organ

Forslag til vedtak :

Departementet ønsker å sikre en uavhengig bispetjeneste og unngå at det fastsettes ordninger som innebærer at Kirkerådet kommer i et overordningsforhold til biskopene. Departementet forslår at biskopen bestemmes i loven som et organ som Kirkemøtet kan bemyndige til å opptre på vegne av Den norske kirke.

Menighetsrådet støtter dette forslaget.

Begrunnelse:

- Uavhengig av hvem som senere får arbeidsgiveransvaret for prestene, er det fornuftig at det bare er Kirkemøtet som kan pålegge biskopen oppgaver eller legge myndighet til dem. Kirkemøtet er kirkens øverste myndighet – og her har alle biskopene sin plass. På denne måten kan kirken opprettholde et godt samvirke mellom biskopene og alle de andre delegatene på Kirkemøtet.